

Poetisk Läsning

för

Små Barn.

—♦♦♦—
Helsingfors 1886.

Wells & Wöds' aktiebolags boktryckeri.

IV 61
Kapitel

poetisk läsning

Små Barn

Poetisk Läsning

för

Små Barn.

Helsingfors 1886,

Wells & Östberg's boktryckeri.

Handwritten text, possibly a name or title, in a cursive script.

Handwritten text, possibly a name or title, in a cursive script.

Stark i sin eskuld

af B. v. B.

Liten pilt i fjällskog gick:
Rofig kind och englablick,
Munnen röd som tufwans bär . . .
„Kors! hwad jag är ensam här“,
tänkte gossen.

Och han stultade så späd
Mellan höga, mörka träd:
Moderu hans i fättern war —
„Här är jag min egen karl“ —
tänkte gossen.

Swarta djur nu kommo två,
Luffandes, dit han sågs gå:
Stora, grymma, lurfwiga —
„Jag fid' fjällskap, det war bra!“ —
tänkte gossen.

„Men hwad är det för slags djur?
Den der stora tycks mig sur
Om jag kunde fråga mor! —
Men det måste wara kor“, —
tänkte gossen.

Och han gick dem glad emot,
Såg ej ögats mörka hot,

I skolan satt jag intill qväll
 Och will gerna wara snäll;
 Doct bannade wår skolmansfjell:
 „War ej så dum!“ —
 På hufsvörhör wi gingo
 Och många frågor fingo,
 Men tankarne förgingo,
 Jag stod så rädd och stum.
 Presten, sin hand på mitt hufsvud han lade,
 Wäntligt han sade: „War ej så dum!“

Jag wille med bestyren små
 Omkring i bod och bryggghus gå,
 Men pigorna de brumma då:
 „Swad hon är dum!“
 Och när wid glada fester
 Wårt hus är fullt af gäster
 En blick man på mig fäster
 Så talande, men stum.
 Ack, jag förstod wäl den blick de mig skänkte;
 Alla de tänkte: „Swad hon är dum!“

Jag fann min lott så jemmerlig,
 Det gaf mig sorg så bitterlig,
 Det djupt till jorden tryckte mig,
 Att jag war dum.
 Jag gick på ången blida
 Med ingen wid min sida;
 I stogen lopp jag wida,
 Och satt på enligt rum.

Himmelens windar och foglarne glade,
 De mig ej sade, att jag är dum.

En qväll, wår moder i wårt bo,
 Hon satt med of i stilla ro
 Och läste, hur kung Samolo
 Med bön och pris
 Till konung sig bereder,
 Om natten faller neder
 Och Gud om wisdom beder:
 Och snart han blef och wis!
 Plössligt jag tänkte: „min bön skall Han höra!
 Herren skall göra Gunilla wis!“

Och sen, hwarhelst jag gick och stod,
 I kök, i bryggghus eller bod,
 Jag bad i hjertat: „Herre god,
 Ack, gör mig wis!“
 I skolan hos mamsellen,
 Wid let i sommarqvällen,
 Bland stogens tysta ställen,
 Der fogeln sjöng Guds pris.
 Bad jag och suckade: „wärdes mig gifwa
 Råd att så blifwa rätt klok och wis!“

Och sen förrän ett år gått om,
 Jag fick förstånd så småningom;
 Mer ljus i mina tankar kom —
 Jag blef så fäll!
 Mitt wärf jag skötte stilla;

Mor började mig gilla,
 Och sade „min Gunilla,
 Du är ju klok och snäll!“
 O, hvad jag lofwade Gud besäta stunder!
 Hade Hans under nu gjort mig wis?

Ja, Gud! du hörer böner wis!
 Du lindrat har Gunillas brist;
 Må för din gåfwa först och sist
 Ditt namn ske pris!
 Förståndet nu bewara
 I tron från högmod's fara;
 Ad, låt ditt ord så wara
 Dess lyta och dess pris!
 Upplys det, Gud! med din sanuning den rena,
 Du, som allena är ewigt wis!

Wiwis wisa

af M—m—m.

Hej och hä,
 Gunga på
 Glad will Wiwi wara.
 Så, se så,
 Gunga gå,
 Här är ingen fara.
 Slintar brädet för min fot,
 Mjuka mossan tar mig mot.

Hej och hä,
 Gunga gå,
 Glad will Wiwi wara.

Hej och hä,
 Gunga gå,
 Rast will Wiwi wara.
 Strid och frid,
 Råd alltid,
 Wiwi sjunger bara:
 Kommer tid, så kommer råd,
 Kommer nöd, så kommer nåd.
 Hej och hä,
 Gunga gå,
 Rast will Wiwi wara.

Hej och hopp,
 Gunga opp,
 Opp i höga höjden!
 From och still
 Wiwi will
 Mjuka barndomsfröjden,
 Sjunga, gunga glad i den.
 Hejfan upp och ned igen.
 Hej och hopp,
 Gunga opp,
 Opp i höga höjden.

Hej och hopp,
 Gunga stopp!

Snäll will Wiwi wara.
 Tiden fort
 Klar bort,
 Wiwi will den spara.
 Petro! min gunga stanna du!
 Slut är Wiwis wisa nu.
 Gungand,
 Stilla då!
 Snäll will Wiwi wara.

Musti

af L. T.

Säg du wid stora stogens bryn
 Ett litet hus ej långt från byn?
 Två goda sysskon bodde der
 Med deras moder kär.

Krans och Marie så hette de,
 De bästa barn man wille se.
 De woro faderlösa små
 Och fattiga också.

Den granna herrgålden såg man nog
 Der borta öfwer sjö och skog.
 Der hade barnen wuxit opp
 I öfwerflöd och hopp.

Men Gud, som pröfwar menskor lott,
 Han saun det ej för barnen godt;
 Han lät dem wäga opp i strid
 Mot nöd och motgångstid.

Sin far de miste. Innan fort
 Så måste gården säljas bort
 Och modern med de små till slut
 Till torpet flytta ut.

Den goda modern! Nöjd och from
 Hon sade i sin fattigdom;
 „Kast här wi mist wår vän och far,
 Wi Gud ännu ha qwar“.

På herrgålden war det öfwerflöd,
 Men här så war det brist och nöd;
 Den rife grannen war så hård
 Mot dem, som ägt hans gård.

Och dock hur rik war ej derwid
 Den låga kojans samwetsrid
 Och lugna, fasta tro på Gud
 Mot rifeedomens skrud!

Och en kamrat så fanns här än,
 Med hungrid mage också den,
 Och hwita tänder i sin mund;
 Der war en pudelshund.

Den gamle, swarte Musti war
Ett arf från forna bättre dar,
Han war en främling, sade mor,
Han war en född spanior.

Det såg man på hans swarta lugg,
När Musti morrade i mjugg,
Men ingen wiste tala om
Hur han till norden kom.

Nog hade han sin tid också
Fått äta släkt med smör uppå,
Men nu så tog han saken kallt
Och morrade och swalt.

Så länge han war ung och stark,
Så kom han hem från skog och mark
An med en hare, fångad upp,
An med tjävertupp;

Och wistade på swansen nöjd
Och slette sig om mun med fröjd,
Tills alla del af steken fått;
Då fick han ock sin lott.

Men nu war Musti gammal ren
Och hade ej så slinka ben;
Nu fick han sleta skat sin nos,
När steken slög sin kos.

I stället kom en lurfwig warg
Och lurade på Musti arg;
Men Musti ej förstod den lek,
Att fjels så bli en stek.

Det gick hans ambition för när;
Och gjorde wargen sig besvär,
Nog fick han sig en riswen lugg
Af gamle Mustis hugg.

Nu war det knappt med Mustis mat.
Stor sak! han war en god kamrat,
Han följde barnen öfwerallt
Och morrade och swalt.

De ryckte i hans pels ibland,
Då slette Musti deras hand.
Gud nåde den som ond i sinn'
I stugan wille in.

Och hade Musti nånsin sport
Att någon barnen illa gjort,
Då slög han strax sin man burdus
I tragen utan krus.

Men mor hon kunde ej fördra,
Att ej ett bröd åt Musti ha,
Och se hans mage ständigt tom
Uppå hans älderdom.

Och fast hon länge med sig stred,
Och fast det nog i hjertat swed,
Så tog hon Musti med och gick
Och Musti följde qwid.

Till herrgårdn kom hon om en stund.
„Säg, herre, vill ni ha min hund?
Han många konster kan, och jag,
Jag har ej bröd i dag“

Den rike herren drog på mund:
„Må gå, nog föder jag en hund.
Der har ni pengar, gå er väg;
Hwad vill ni mera, säg!“

Och mor gick ensam hem och gret,
Och barnen i sin ensamhet,
De snyftade wid kojans dörr,
Der Musti legat förr.

„Gråt icke, kära barn, sad' mor;
Nu Musti som en herre bor,
Nu får han äta mjölk och gröt
Och mången kaka söt.“

Och som hon sade, hördes ren
Ett kraffande på dörren, och sen
Ett morrande så wälfelant.
Att — — — war det riktigt sant?

Ja, det war Musti, det war han,
Det war han sjelf och ingen ann,
Han hade rymt från mjölk och bröd
Till gamla hemnets nöd.

Han hade rymt från fyllda fat
Och goda dar och kräslig mat —
Till hunger, fattigdom och brist;
Det kände Musti wist.

Blott för sitt trogna hjertas skull
Så gaf han bort sitt goda hull
Och wille hellre swälta, än
Att att öfwerge en wän.

Och barnen strefo högt af fröjd,
Och Musti morrade förnöjd,
Men mor från ögat ströf en tår,
Och sade: „Musti går.“

„Ja Musti skall tillbaka gå
Till den som honom köpt; sejä!“
Det hjälpte ej; han leddes bort
Till herrgårdn innan fort.

Men Musti kom tillbaka. Än
Tre gånger fördes han igen;
Fid ömsom stek och stryk; — men nej,
Der blef war Musti ej.

Och tredje gången, när som för
 Han krassade på stugans dörr,
 Då bar den kloka, trogna hund
 En kaka bröd i mund.

Och lade den för barnens fot,
 Liksom att blidka moderns hot,
 Liksom att säga: „ingen nöd!
 Nog skall jag ställa bröd.“

Då fylles goda moderns blick
 Af tårar. Hon till herrgålu gick
 Och sade: „edra pengar tag,
 Men Musti håller jag.“

Den rike när han det förnam,
 Så blef han rörd och allvarsam.
 Och sade: trohet uti nöd
 Är mer än guld och bröd.

Och sen så sade han än mer:
 „Nu vill jag blifwa god mot er,
 Nu vill jag ge er mat och gull
 För trogne Mustis skull.“

När mor kom hem, så blef det fröjd,
 Och Musti morrade förnöjd,
 Och nu har Musti morrat ut,
 Och nu är sagan slut.

Ödemarkens jul.

På öde mon är det hemst i qväll;
 Kring ljungen sveper sig winterns fjäll,
 Der hvirflar bister en snötung storm,
 Och drifvorna byta beständigt form.
 På flere mil syns ej wäg, ej spår;
 En ensam wandrare, vinden går;
 Hans fjät kan dock ingen märka.

Is ligger fast öfver bräddjup sjö,
 På isen tornar sig samnshög snö.
 På stranden ensliga furan står
 Och skakar sitt topwiga mörka hår;
 På kronan kastar som örnen wig,
 Den hungriga wilde vinden sig
 Och stör dejs bär uti rymden.

Hvem är det ängsliga skri på mon?
 Wänn' stormen jagat ur klyftan lon?
 Wänn' björn i idet wädrar försåt?
 We! rösten liknar ett barnagråt.
 Blott öknens irrande ulf det är,
 Hans klagan mig genom hjertat står:
 Han hungrar, han och hans ungar,

Tätt wid den ensliga stogsjöns wif,
 På armob och på fromhet rit,
 Står låg en loja, och på dejs håll
 Glad sprakar brasen i juleqväll.

På halmen leka de kära små,
Och modersögon se huldt derpå;
Dit skåda wist och Guds englar.

Ty aftonwarden är slutad just,
Och barnen leka ännu med lust,
Men grånad farfar med stänna blid
Ur bibeln läser om julens frid,
Hur Jesusbarnet i denna natt
Wardt födt, hur englarne sjöngo gladt
Och Bethlehems stjerna lyste.

Det hörde midt under lekens larm
En af de späda; hans håg blef varm,
Han såg genom rutan stjernans blick,
Han tykt betagen ur stugan gick,
Och under klarnade himlens hwalf
Han undrade, der af köld han skalf,
Hwar Jesu stjerna månd' wara.

Då — wild, blodhysten, af hunger lärd,
Kom öknens ulf på sin mördarfärd;
Hans rofblid spanade barnet snart,
Han störtade sig mot det med fart —
Men stilla, undrande, fromt i håg,
Mot Jesu stjernor än barnet såg —
Och ulfven hejdade språnget.

Och ingen dödlig det tyda kan,
Hwad känsla i djurets sinne rann:

Men när, af sin ångest jagad ut,
Den spädes moder dem fann till slut,
Då stod den blodiga ulfwen trygg,
Drörlig, tätt bakom barnets rygg,
Och barnet log emot stjernan.

Och modren ryckte sitt barn till sig
Och lofwade Gud så innerlig:
„Förwist den quällen är helig nämnd,
När öknens ulf är till mildhet ständ.
Du arma, hungrande gäst! Du må
Mitt enda slagtrade lam dock få,
För Herrens röst i ditt hjerta!”

„Bättre folk och sämre folk“

af B. E.

Jo, ni skulle sett Julie,
När hon förr for här förbi.
Stolt och stuf i hatt och kappa,
Grann och fin och rak och nått.
I en splitterny schalett,
Som hon fått till jul af pappa.
Der hon satt i wagn beqwämt,
Helsade hon högst förnämt.

När hon sen i skolan kom,
Såg hon sig föraktligt om.

Många fattiga och blyga
 Stackars barn i tårslig drägt
 Sitto der. Men oförträckt
 Såg man strax Julie sig smygga
 Till den högsta bänkens rad.
 Och då hände, wet ni hvad?

Jo, då hände att burdus
 Utan komplement och frus
 Kom den stränga lärarinnan,
 Tog Julie, fast mot hon stred,
 Till en bänk der läge ned:
 „Skilf, min vän, ej högre, innan
 Du med dygd och slit förtjent
 Sjelf den plats, som du har ment.“

Röd af blyghet och af harm
 Kom Julie från skolan varm.
 „Bästa mamma, kan du tänka,
 Der i skolan sitter mest
 Sämre folk, och sitter bäst.
 Men åt mig så vill man slänka
 Sådan simpel plats! Så der
 Bättre folk behandlas här.“

Sorgsen hörde modern det:
 „Nå välan, lägg bort schalett,
 Gramslät, wagn och hatt och kappa.
 Kläd dig i den grofwa drägt
 Liksom fattigdomens slägt,

Lär att jhelf dejs trajor kappas,
 Lär af lifwet hvad som är
 Bättre eller sämre här.“

Var det allwar? Först så tog
 Flickan det som skämt och log,
 Men hwem malar hennes häpnad,
 När det verkligt måste bli!
 Fattig blef nu wår Julie.
 I en torparslickas stegrad
 Wäste hon till skolan gå,
 Och den lägsta platsen så.

Wist war det en bitter stund,
 Och Julie, hvad hon war ond!
 Men då kom bland barnens skara
 En af deßo stackars små,
 Som fått heta „sämre“ då;
 „Du skall inte ledsen wara“,
 Sad' det goda barnet, „wi
 Skola hjelpa dig, Julie!“

Först Julie sig wände bort,
 Full af harm. Men innan kort
 Braßt det hårda, onda hjertat,
 Och det stygga högmöd allt
 I en flod af tårar smalt.
 Glömdt war allt, som henne smärtat,
 Gråtande hon sade nu:
 „Lär mig att bli snäll, som du.“

Så gicd mången dag förbi,
 Allt i skolan gicd Julie,
 Som de fattiga få göra,
 Att som de sitt hårda bröd,
 Värde känna brist och nöd,
 Fick väl också stundom höra
 Hur det stad lifsom en dolt,
 När man sade: sämre folk.

Och hvar gång ett högmöd än
 Kom i hennes själ igen,
 Bad hon Gud att ödmjuk ställa
 Hwad som uti lifvet här
 Bättre eller sämre är.
 Och så stark var hennes vilja,
 Att hon fick i skolan sist
 Samma högsta plats hon mist.

Nu blef det examen. Då
 Kommo far och mor också,
 Och med glädjetårar sågo
 Det sitt barn bland alla bäst.
 Och de redde till en fest,
 Och ur gömman, der de lågo,
 Logos rifa perlor och
 Fästades i dotterns lock.

Men då svarade Julie:
 „Fattig vill jag än förbli!
 Perlor, guld och granna kläder

Göra mig blott stugg och jul;
 Dem får tiggarn nästa jul.
 Mera det mitt hjerta gläder,
 Att mig Gud har lärt hwad här
 Bättre eller sämre är.

Sämre är att utan wett
 Yfwas af hwad Gud ojs gett,
 Och sin likes ringhet klandra.
 Bättre är att wata god,
 Ödmjuk, from i tålmod,
 Sträng mot sig och mild mot andra.
 Wär förtjent är ju till sist
 Inför Gud blott synd och brist.

De små foglarnes klagan

af S. E.

Wi kommo så långt från fjerran land,
 Wi kommo från Nilens heta strand,
 Från Etiopias lava, från Atlas' dadlar
 Och från Saharas brännande sand.

Wi kommo från sol, som ej förgår,
 Från land, som ewigt i blomman står,
 Från strand, der aldrig en drifwa frugat,
 Till Finlands frostiga, senna wår.

Wi bytte mot denna arma nord
 Wär gyllene frukt och vädret rifa bord

Vi hungrade bland vår barndoms björkar,
Vi fröso hellre på hemmets jord.

Och hade vi ej en skatt af guld
Att ge till hyra och ge till tull,
Så sjöngo vi dock vår glada wisa
För Finlands och för vår kärleks skull.

Vi bådö ju blott om en liten gren,
Om litet mössa för boet sen.
Och blott att i fred vår wisa sjunga
I morgondagg och i solens sten.

Då kommo der barn från denna bygd,
Barn utan hjerta, barn utan blygd,
Och kastade ned vårt bo till marken
Och röfwade bort vårt enda stygd.

Vi sjöngo för dem i wärens tid,
När allt war glädje och hopp och frid,
O, må dem ingen i lifwet löna
Så, som de lönat war säng derwid!

Kanhänga war det en lek också;
Men grym och tanklös war den ändå.
Må Gud förlåta dem att de lönat
War trogna kärlek till Finland så.

